POLITECHNIKA GDAŃSKA

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Pieniądz i jego natura w refleksji krytycznej , PG_00073957		
Kierunek studiów	Ekonomia		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Wydziały Politechniki Gdańskiej -> Wydział Zarządzania i Ekonomii -> Katedra Filozofii i Metodologii Nauk		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Damian Winczewski	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	5.0	15.0	50

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z filozoficznymi, społecznymi i ekonomicznymi koncepcjami natury pieniądza, jego genezy, funkcji oraz roli w kształtowaniu współczesnych stosunków gospodarczych i społecznych. Przedmiot rozwija umiejętność krytycznej analizy instytucji monetarnych, relacji kredytowych, finansjalizacji oraz współczesnych form pieniądza cyfrowego, ze szczególnym uwzględnieniem ich konsekwencji ekonomicznych, społecznych i etycznych.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[K6_K01] jest gotów pełnić role zawodowe w sposób odpowiedzialny, uwzględniając w procesach decyzyjnych kwestie prawne, etyczne i kulturowe.	Jest gotów do odpowiedzialnej i krytycznej oceny społecznych, etycznych oraz prawnych konsekwencji funkcjonowania pieniądza i instytucji finansowych, uwzględniając interesy różnych uczestników życia gospodarczego.	[SK5] Ocena umiejętności rozwiązywania problemów występujących w praktyce
[K6_W04] dysponuje zaawansowaną wiedzą dotyczącą zasad kreatywnego i przedsiębiorczego działania, umożliwiającą identyfikację oraz wdrażanie innowacyjnych pomysłów przy jednoczesnym zachowaniu wymogów ochrony praw autorskich.	Zna i rozumie wybrane klasyczne i współczesne koncepcje pieniądza, jego społecznych funkcji oraz instytucjonalnych form. Rozumie znaczenie innowacji monetarnych i finansowych, ich potencjał gospodarczy oraz związane z nimi ograniczenia.	[SW3] Ocena wiedzy zawartej w opracowaniu tekstowym i projektowym
[K6_U05] potrafi wykorzystać wiedzę zdobytą na kierunku ekonomia do rozwiązywania trudnych problemów uzyskując ekonomicznie i społecznie wartościowe wyniki.	Potrafi wykorzystać wybrane koncepcje filozoficzne i ekonomiczne pieniądza do analizy współczesnych problemów monetarnych i finansowych, identyfikowania ich przyczyn oraz formułowania uzasadnionych wniosków i propozycji rozwiązań.	[SU2] Ocena umiejętności analizy informacji [SU3] Ocena umiejętności wykorzystania wiedzy uzyskanej w ramach przedmiotu

Treści przedmiotu	Treści przedmiotu - ćwiczenia 1. Czym jest pieniądz? Podstawowe funkcje pieniądza i spory o jego naturę. 2. Geneza pieniądza: wymiana, dług, kredyt i instytucje społeczne. Klasyczne interpretacje i krytyka mitu barteru. 3. Pieniądz w filozofii Georga Simmla: wymiana, abstrakcja, wolność i urzeczowienie stosunków społecznych. 4. Marksowska teoria pieniądza: towar, wartość, ekwiwalent ogólny i formy obiegu pieniężnego. 5. Pieniądz, kapitał i kredyt. Relacje między produkcją, cyrkulacją, akumulacją i systemem finansowym. 6. Pieniądz jako instytucja społeczna: państwo, bankowość, kredyt i zobowiązania pieniężne. 7. Pieniądz państwowy i spory o suwerenność monetarną. Teoria chartalistyczna, MMT i jej krytyka. 8. Złoto, metale szlachetne i historyczne przemiany systemów pieniężnych. Pieniądz towarowy i jego współczesne znaczenie. 9. Pieniądz kredytowy, kapitał fikcyjny i finansjalizacja współczesnej gospodarki. 10. Międzynarodowy system monetarny: dolar, hierarchie walutowe, zależność i kryzysy finansowe. 11. Pieniądz cyfrowy: kryptowaluty, stablecoiny, cyfrowe waluty banków centralnych oraz nowe formy rozliczeń. 12. Granice autonomizacji pieniądza i finansów. Czy pieniądz może funkcjonować niezależnie od materialnych i społecznych podstaw gospodarki?
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowa znajomość zagadnień z zakresu ekonomii i historii gospodarczej. Nie jest wymagana wcześniejsza znajomość zaawansowanych teorii filozoficznych ani specjalistycznej wiedzy z zakresu rynków finansowych.
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Esej problemowy	60.0%	70.0%
Studium przypadku	60.0%	30.0%

<table>
<tr><td rowspan="3">Zalecana lista lektur</td><td>Podstawowa lista lektur</td><td>1.
Marks, K. (1951). Kapitał. Krytyka ekonomii politycznej, t. I, ks. I: Proces wytwarzania kapitału. Warszawa: Książka i Wiedza (wybrane fragmenty rozdziałów 1–3; dopuszczalne inne wydania polskie).

2.
Simmel, G. (2012). Filozofia pieniądza, przeł. A. Przyłębski. Warszawa: Wydawnictwo Aletheia (wybrane fragmenty).

3.
Graeber, D. (2024). Dług. Pierwsze pięć tysięcy lat, przeł. B. Kuźniarz, wyd. 2. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej (wybrane fragmenty).

4.
Kuźniarz, B. (2006). Pieniądz i system. O diable w gospodarce. Kraków: Zakład Wydawniczy Nomos (wybrane fragmenty)

5.
.Hayek, F. A. von (2019). Denacjonalizacja pieniądza. Przeł. J. Chmielniak. Fundacja Lethe / Animi2 (wybrane fragmenty).

6.
Hayek, F. A. von (2014). Pieniądz i kryzysy, Dzieła wybrane, t. I. Przeł. M. Zieliński. Warszawa: Instytut Ludwiga von Misesa (wybrane fragmenty).</td></tr>
<tr><td>Uzupełniająca lista lektur</td><td>1.
Kelton, S. (2024). Mit deficytu. Nowoczesna teoria monetarna i gospodarka zaspokajania potrzeb, przeł. G. Bachurewicz, J. Bednarek. Poznań: Wydawnictwo Heterodox.

2.
Polanyi, K. (2010). Wielka transformacja. Polityczne i ekonomiczne źródła naszych czasów, przeł. M. Zawadzka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

3.
Kaźmierczak, A. (1997). Pieniądz i bank w kapitalizmie. Zarys problematyki, wyd. 4. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

4.
Kuźniarz, B. (2020). Król liczb. Szkice z metafizyki kapitalizmu. Warszawa: Fundacja Augusta hr. Cieszkowskiego.</td></tr>
<tr><td>Adresy eZasobów</td><td></td></tr>
<tr><td>Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania</td><td colspan="2">1.
Czy pieniądz powstał z wymiany towarowej, czy z relacji długu i zobowiązania?

2.
Czy pieniądz jest neutralnym narzędziem wymiany, czy stosunkiem społecznym?

3.
W jaki sposób pieniądz wpływa na wolność i relacje społeczne?

4.
Jak odróżnić pieniądz od kapitału i kapitału fikcyjnego?

5.
Czy współczesny pieniądz wymaga materialnego zabezpieczenia?

6.
Czy banki komercyjne tworzą pieniądz i jakie są granice tego procesu?

7.
Czy kryptowaluty i stablecoiny stanowią jakościowo nową formę pieniądza?

8.
Czy rozwój finansów zwiększa, czy ogranicza autonomię gospodarczą?

9.
Jakie znaczenie ma złoto we współczesnym systemie monetarnym?

10.
Czy pieniądz może uniezależnić się od materialnych procesów produkcji?</td></tr>
</table>

Zajęcia praktyczne w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.